

Мироненко В.П.,
доктор архітектури, професор

Пуголовок С.О., магістрант

Харківський національний університет
будівництва та архітектури
Харківська державна академія дизайну і
мистецтв

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ НАТУРАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ В ДИЗАЙНІ ТА АРХІТЕКТУРІ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. В статті розглядається сфера екологічного проектування, розглядання специфіки проектування предметно-просторового середовища з використанням натуральних матеріалів. Виявлення переваг та особливостей використання природних матеріалів.

Ключові слова: Екологічний дизайн, проектування, інтер'єр, середовище, матеріал, архітектура, будівництво.

Аннотация. Мироненко В.П., Пуголовок С.О. **Преимущества использования натуральных материалов в дизайне и архитектуре предметно-пространственной среды.** В статье рассматривается сфера экологического проектирования, рассмотрение специфики проектирования предметно-пространственной среды с использованием натуральных материалов. Выявление преимуществ и особенностей использования природных материалов.

Ключевые слова: экологический дизайн, проектирование, интерьер, пространство, материал, архитектура, строительство.

Annotation. Myronenko V.P., Pugolovok S.O. **The advantages of using natural materials in design and architecture of object-spatial environment.** The article discusses the scope of environmental design, viewing the specific design of object-spatial environment using natural materials. Detection the advantages and features of using natural materials.

Keywords: Environmental design, engineering, interior design, space, materials, architecture, construction.

Надійшла до редакції 30.12.2011

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень. Останнім часом суспільство все більше і більше приділяє увагу екології, безпеки побутових приладів і натуральності продуктів харчування. Людина частіше звертає увагу на те, з чого зроблені меблі, вікна, двері та текстиль. Використання натуральних матеріалів поступово стає одним з найбільш модних трендів у всіх сферах людської діяльності, у тому числі і в дизайні інтер'єру.

Екологічний стиль в дизайні інтер'єру, одягу та аксесуарів стає все більш і більш популярним. Сьогодні серед людства стоїть завдання мінімізувати вплив людської діяльності на природне оточення, і ця проблема також входить в сферу дизайну, адже задача стаття розглянути основні переваги використання натуральних матеріалів в дизайні та архітектурі предметно-просторового середовища.

Результати дослідження.

В екологічному аспекті для правильного проектування предметно-просторового середовища є те, що зміст визначає форму, а це означає що все оформлення складається з натуральних матеріалів. Екологічний підхід в проектуванні пропонує нам оцінити невинно чисту красу дерева, каменю, лози, бавовни, льону, вовни, глини та інших матеріалів. Саме в «екологічному» приміщенні людина може відчувати всі переваги натуральних матеріалів і дійсно відпочити від задушливого міста.

Вибір екологічно безпечних матеріалів для проектування інтер'єру досить широкий. Натуральні матеріали мають багато корисних якостей, вони мають благородний вигляд, дуже приємні на дотик, володіють лікувальною дією та покращують мікроклімат в приміщенні.

Використання натуральних матеріалів поступово стає одним з найбільш модних трендів у всіх сферах людської діяльності, у тому числі і в дизайні інтер'єру. Екологічний стиль в дизайні інтер'єру, одягу та аксесуарів стає все більш і більш популярним.

Основними натуральними матеріалами для оздоблення предметно-просторового середовища є: натуральний камінь, деревина, натуральні тканини, рослинні шпалери, шкіра та інші.

Натуральні обробні матеріали з давніх часів і до цього дня залишаються найбільш модними, якісними і практичними, так було і так є, саме тому більшість і сьогодні віддають перевагу натуральному каменю. Саме тому впродовж багатьох століть найбільш красиві і міцні будівлі, а також їх фасади виготовлялися з натуральних природних каменів. **Натуральне каміння** має досить багато переваг. Міцний натуральний природний камінь володіє чудовими експлуатаційними властивостями: стійкий до вологості, перепадів температур, міцний, довговічний. [2, с.67]

Мармур, граніт, онікс, сланець, мозаїка, вапняк і багато інші натуральні облицювальні камені доступні нам сьогодні для втілення наших архітектурних і дизайнерських ідей.

Відмінні риси натурального каменю це міцність і зносостійкість, а так само різноманіття кольорів, фактур і візерунків граніту відкривають перед нами бага-

то можливостей його використання. Також проводиться багато гарних, модних і міцних виробів та граніту, який стануть прекрасним придбанням і прикрасою будинку. [4]

Завдяки своїм численним перевагам натуральний камінь має дуже широку сферу застосування. У ньому дивним чином поєднуються краса і функціональність. Це довговічний, зносостійкий, міцний, стійкий до перепадів температур і вологості матеріал. При гарному догляді його якості зберігаються століттями.

Ще в давнину натуральний камінь дуже широко застосовувався, скільки архітектурних шедеврів було побудовано саме з використанням натурального каменю: мрамур, граніт були найулюбленішим сировиною майстерних майстрів. Колись гарний натуральний камінь був справжньою, мало кому доступною розкішшю, але сьогодні натуральний камінь – це все також розкіш, але вже доступна кожному, кожен може внести в свій інтер'єр стильну свіжу нотку завдяки натуральному каменю, або ж внести античну нотку в свій дизайн (мал. 1).

Дерево – один з найдавніших будівельних матеріалів. Однак за тисячоліття його застосування, людство навчилося цінувати не тільки його конструктивні якості, а й естетичні. Дерево споконвіку застосовується не тільки для будівництва, але і для виробництва меблів, а так само як обробний матеріал. Інтер'єр, оброблений деревом, є не тільки ознакою доброго смаку, але і ознакою високого соціального статусу. [3, с.34]

Основні переваги деревини як конструктивного матеріалу – легкість і міцність. Дерево – хороший звукоізолятор, який відрізняється низькою теплопровідністю. Дерево є екологічно чистим матеріалом, якщо тільки не просочений будь-якими хімічними реагентами. Порівняно легко обробляється, має широкий спектр кольорів і фактур, що дозволяє поєднувати його з багатьма іншими матеріалами.

Як матеріал біологічного походження дерево надає інтер'єру атмосферу спокою і впевненості. Здатне нейтралізувати негативну енергію, знімати стресові стани. По фен-шую дерево вважається символом, що втілює початок життя, ранок, весну. Так, традиційний японський інтер'єр завжди виконувався з місцевих порід дерева. Сьогодні з деревини створюють практично будь-які деталі інтер'єру: сходи, паркет, меблі, підвіконня, двері. Дерево часто використовують для виробництва стельових і стінових панелей, карнизів, колон, арок, багетів, плінтусів, решіток, декоративних елементів та аксесуарів.

В наші часи у сучасних дизайнерів є безліч переваг в застосуванні натуральної деревини в інтер'єрі (Мал. 2). Порід дерев налічується тисячі, причому як діловий (будівельний) деревини, так і дерева цінних порід. [7] У наших широтах найбільш часто використовуються сосна та ялина, оскільки це дерево найбільш дешеве, але в той же час легке і досить міцне. Якщо розглядати дерево як обробний матеріал для інтер'єру, то сосна і ялина використовуються лише при виготовленні вагонки, і в тих випадках, коли фактура дерева навмисне залишається як естетичний елемент інтер'єру. [5]

До натуральної деревини можна додати такі натуральні матеріали, як пробкове покриття та натуральні шпалери. Пробкове покриття має безліч переваг, вона не підтримує горіння, не боїться води, хімічно інертна. У неї дуже низька теплопровідність. Вона не схильна до гниття і нападів комах і гризунів, не змінює своїх властивостей під впливом ультрафіолету. Пробка стійка до перепаду температур, а оскільки є природним полімером, володіє високою пружністю, що додає їй стійкість до стиснення і вигину. Таке покриття не накопичують статичної електрики і, отже, на них не акумулюється пил, що дуже важливе для людей, схильних до алергії.

Рослинні шпалери в наші часи стають досить популярними. Основу таких шпалер утворює папір або нетканий матеріал у різноманітних поєднаннях, в якому сплетені волокна рослин. Натуральні шпалери виготовляються з розпиленого бамбука, очерету, волокон сизалю, водоростей, джуту, степових трав, конопель, папірусу та інших натуральних матеріалів (мал. 3). Для сплетіння волокон застосовуються нитки з рослинних матеріалів. Рослинні волокна передають натуральним шпалерам свої унікальні характеристики. Різноманітність структур волокон матеріалу додають натуральним шпалерам дивовижний шарм і унікальність. [1, с.84]

Також, багато переваг та приємних особливостей мають натуральні тканини. У процесі виробництва тканин для інтер'єру використовують такі натуральні тканини як льон, бавовна, шерсть і шовк. Натуральні тканини мають масу переваг перед синтетикою, тому виробники з натуральних тканин вибирають все більше дизайнерів. На тлі модного нині еко-буму виробники стали брати до уваги і побажання прихильників здорового та екологічно правильного стилю життя. Поряд зі звичними всім натуральними тканинами: вовною, шовком, льоном і бавовною, стали з'являтися і «екзотичні» для нашого часу тканини з кропиви, кукурудзи, коноплі, сої, бананового волокна, морських водоростей, бавовни органічної. Крім того, що самі вони натуральні та екологічні, барвники до них теж підбираються відповідні, виготовлені з буряка, моркви, томатів, цибулі, квітів мімози і т.п.

Переваги натурального текстилю в інтер'єрі:

- екологічно чисті та безпечні тканини;
- володіють антистатичністю;
- легше піддаються пранню;
- добре драпіруються. [6]

Слід також зазначити переваги використання в інтер'єрі натуральної шкіри. Упродовж багатьох тисяч років шкіра цінується людиною за свої особливі якості – захищає, тепла і приємна на дотик, міцна і в той же час еластична, має довгий термін служби, пружність і легкий відхід. Шкіра споконвіку є благородним матеріалом, що має визнані позитивні якості. У наш час все більше проявляється і стає актуальним застосування безпечних для довкілля і ресурсозберігаючих продуктів і матеріалів в усіх сферах життя.

Натуральна шкіра як матеріал для обробки житлових приміщень сьогодні знову завойовує симпатії декораторів і власників вишуканих інтер'єрів.

Мал. 1 Натуральне каміння в інтер'єрі

Мал. 3 Рослинні шпалери

Мал. 2 Деревина в інтер'єрі

Шкіра поглинає шум, залишає приємний аромат в приміщенні, шкіряні стіни теплі на дотик. Як натуральний матеріал, вона не відразу запалала, абсолютно нешкідлива для здоров'я.

Аналізуючи всі переваги використання натуральних матеріалів в дизайні та архітектури предметно-просторового середовища можна зробити **висновок**:

Кожному з нас хотілося б, щоб хоча б удома нас оточувала сприятлива з точки зору екологічності обстановка. Однак, на жаль, згідно з проведеними дослідженнями в повітрі середньостатистичної квартири містяться близько ста летючих хімічних речовин, що представляють собою різні хімічні сполуки. Багато хто з них володіють високою токсичністю. Та як не дивно але джерелом токсичних речовин, є не загазоване повітря з вулиці, а будівельні та оздоблювальні матеріали низької якості.

Застосування натуральних матеріалів в інтер'єрі додає йому неповторний клімат і надзвичайно затишну атмосферу. Позитивний вплив натуральних матеріалів на наше самопочуття і настроїв відомо вже давно. Відмова від синтетичних матеріалів в аранжуванні інтер'єра завжди буде мати позитивний відтінок.

Серед сучасних тенденцій дизайну інтер'єру слід особливо відзначити широке використання натуральних матеріалів. Природа дає нам все найкраще для збереження краси та здоров'я.

Використання натуральних природних матеріалів в інтер'єрі несе величезний позитивний заряд енергією і створює благородний, вишуканий інтер'єр. Від одного лише споглядання на природні матеріали, декоративні натуральні елементи – інтер'єр стає затишніше й тепліше.

Література:

1. Дворкин Л., Дворкин О. Современные отделочные и облицовочные материалы, практический справочник – изво РИПОЛ классик, 2010
2. Самойлович В.В. Отделочные работы, справочник домашнего мастера – К. «Будівельник», 1990 – 67с.
3. В.Н. Кропотов, Н.В. Мажура Отделочные материалы в интерьере – К.: «Вища школа», 1981 – 34с.
4. <http://bud-portal.com.ua/building-supplies/brick/110> будівельний портал України, стаття Натуральний камінь
5. <http://ibud.ua/?cat=art&itm=3489> будівельний портал, стаття «Натуральное дерево в интерьере», автор Марина Савичева
6. <http://eko-jizn.ru/?p=1986> информационный сайт Эко-жизнь, стаття «Текстиль в интерьере: натуральный или искусственный».
7. <http://eurovagonka-nk.ru/item/poleznye-svoystva-drevesiny.html> сайт торгівельної компанії «Росич», стаття «Корисні якості деревини»

Сандік О.П.

аспірант кафедри «Дизайн» Харківська державна академія дизайну та мистецтва, викладач кафедри «Дизайн», Херсонський Національний технічний університет

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНЩИНИ)

Анотація. У статті розглядаються принципи організації житлового середовища у сфері сільського зеленого туризму.

Ключові слова: сільський зелений туризм, житлове середовище.

Аннотация. Сандик Е.П. Принципы организации жилищной среды в сфере сельского зеленого туризма (на примере Херсонщины). В статье рассматриваются принципы организации жилищной среды сельского зеленого туризма.

Ключевые слова: сельский зелёный туризм, жилищная среда.

Annotation. Sandic H.P. Principles of organization of housing environment in the field of rural green tourism (on the example of Kherson). In the article principles of organization of housing environment are examined in the field of agricultural green tourism.

Key words: agricultural green tourism, housing environment.

Постановка проблеми. Одним із перспективних напрямів розвитку туристичної галузі є *сільський* зелений туризм. Він передбачає розвиток туристичних маршрутів у сільській місцевості, ознайомлення туристів із сільським побутом, народними традиціями, промислами та ін. Найкращі умови для нього є у регіонах з низьким рівнем урбанізації, агропромисловим типом освоєння та мальовничими ландшафтами. До таких регіонів відноситься Херсонщина.(1)

На Херсонщині існують усі передумови розвитку туризму на селі, який можна розглядати як специфічну форму підсобної господарської діяльності у сільському середовищі з використанням природного та культурного потенціалу регіону, що дає можливість певною мірою вирішити проблему зайнятості сільського населення, покращити його добробут, раціональніше використовувати природний та історико-культурний потенціал сільської місцевості. Крім того, туризм має дати поштовх для відродження й розвитку традиційної культури: промислів, мистецтва, народної архітектури, дизайну житлового середовища – усього, що складає місцевий колорит, і що, поряд із природно-рекреаційними чинниками є не менш привабливим для відпочиваючих.

Центральним суб'єктом в організації відпочинку на селі виступає сільська родина, яка проживає в селі, здійснює основну діяльність, пов'язану з веденням особистого селянського господарства, та побічну, – з використанням майна цього господарства для надання послуг у сфері зеленого туризму, а саме: забезпечення відпочиваючих житлом, харчуванням, ознайомленням з місцевою культурою та традиціями.

Однією з важливих актуальних проблем є забезпечення необхідного рівня впорядкування житла і створення комфортних умов для відпочинку. Умови проживання повинні гарантувати можливість зручного нічлігу, дотримання особистої гігієни, наявність повноцінного харчування. (5)

Організація середовища у сфері зеленого туризму на Херсонщині пов'язана з проектуванням та реконструкцією цивільних, виробничих і житлових комплексів. Важливим принципом проектування при цьому є обов'язковий облік конкретних умов навколишнього середовища, узгодження їх з природою, предметно-просторовим і соціокультурним оточенням, виявлення історичної спадщини, національних особливостей формування житлового середовища, поліпшення його композиційно-художніх рішень, та постановка і вирішення дизайнерських проблем.

Таким чином, системний підхід багато в чому міг би сприяти виявленню важливих художніх прийомів організації житлового середовища у Південному регіоні.

Аналіз досліджень і публікацій. Основним джерелом для думки про принципи організації житлового середовища Півдня України служать археологічні дані, письмові джерела та самі споруди, які залишились до наших часів.

Величезний внесок в дослідження наочного середовища зробив Е.Бломквіст. У своїй роботі «Селянські споруди східних слов'ян» автор вико-

Надійшла до редакції 27.11.2011